

**POLSKI
ŁAD**

REALIZACJA OBOWIĄZKÓW ZWIĄZANYCH Z WYLICZANIEM SKŁADKI ZDROWOTNEJ

ZMIANA SKŁADKI ZDROWOTNEJ W RAMACH POLSKIEGO ŁADU

**OSOBY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ
OPODATKOWANE NA ZASADACH OGÓLNYCH**

Od 1 stycznia 2022 r. weszły w życie przepisy, które wprowadziły nowe zasady ustalania podstawy wymiaru oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób prowadzących pozarolniczą działalność.

Wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne jest uzależniona od tego w jaki sposób osoby prowadzące działalność ustalają podatek dochodowy od osób fizycznych.

Podstawa wymiaru tej składki jest ustalana na innych zasadach w zależności od stosowanej przez przedsiębiorcę formy opodatkowania uzyskiwanych z działalności dochodów/przychodów. Inaczej zatem będzie ona ustalana dla przedsiębiorcy, który stosuje:

- zasady ogólne (według skali lub podatkiem liniowym),
- ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, albo
- kartę podatkową.

NOWA WYSOKOŚĆ SKŁADKI ZDROWOTNEJ

Zgodnie z ogólną zasadą stopa procentowa składki wynosi 9%, ale nowe przepisy wprowadzają zmianę w tym zakresie wobec osób prowadzących działalność gospodarczą, które opłacają podatek dochodowy w formie podatku liniowego. Dla tych osób stopa procentowa składki wynosi 4,9%.

WAŻNE! Miesięczna wysokość składki nie może być niższa niż kwota ustalona jako 9% minimalnego wynagrodzenia. W przypadku, gdy składka jest niższa od tej kwoty należy podnieść składkę do tej wysokości wraz z podstawą wymiaru składek, którą podnosi się do minimalnego wynagrodzenia (w 2022 r. podstawa – 3.010 zł i składka 270,90 zł).

Przykład:

Pani Agnieszka prowadzi działalność gospodarczą opodatkowaną według zasad ogólnych od 1 lutego 2022 r. Jej dochód z działalności gospodarczej w lutym wyniósł 5.000 zł, a w marcu 2022 r. – 6.000 zł.

$4,9\% \times 5.000 \text{ zł} = 245 \text{ zł}$, czyli niższa od 270,90 zł

$4,9\% \times 6.000 \text{ zł} = 294 \text{ zł}$

Minimalne wynagrodzenie w 2022 r. wynosi 3.010 zł ($9\% \times 3.010 \text{ zł} = 270,90 \text{ zł}$)

Składka na ubezpieczenie zdrowotne Pani Agnieszki wynosi:

- za marzec 2022 r. – 270,90 zł, a podstawa wymiaru 3.010 zł,
- za kwiecień 2022 r. – 294 zł, a podstawa wymiaru 6.000 zł.

PRZEDSIĘBIORCY OPODATKOWANI NA ZASADACH OGÓLNYCH (SKALA PODATKOWA ORAZ PODATEK LINIOWY)

- Miesięczna podstawa wymiaru składki ustalana jest od dochodu uzyskiwanego z działalności gospodarczej w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który opłacana jest składka. Nie może być jednak niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia.
- Miesięczny dochód ustalany jest w następujący sposób:
 - a) dochód za pierwszy miesiąc jest ustalany jako różnica między osiągniętymi przychodami, a poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów w rozumieniu ustawy o PIT,

b) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt a), jest pomniejszany o kwotę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe opłaconych w tym miesiącu, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów,

c) dochód za kolejne miesiące ustala się jako różnicę między sumą przychodów, osiągniętych od początku roku i sumą kosztów uzyskania tych przychodów poniesionych od początku roku, w rozumieniu ustawy o PIT,

d) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt c), jest pomniejszany o sumę dochodów ustalonych za miesiące poprzedzające i o różnicę między sumą składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, zapłaconych od początku roku, a sumą składek odliczonych w poprzednich miesiącach; dochód nie jest pomniejszany o składki, które zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.

WAŻNE! Zasady te wchodzi w życie od 1 lutego 2022 r., gdyż do ustalenia składki brane są dochody uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który jest ona rozliczana. Czyli na wysokość składki za luty 2022 r. wpływ ma dochód uzyskany w styczniu 2022 r.

Za styczeń 2022 r. składka zdrowotna naliczana jest na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021 r. Czyli podstawę stanowi 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, dalej: przeciętne miesięczne wynagrodzenia w czwartym kwartale. Natomiast wysokość składki wynosi 9%.

Przykład:

Pani Czesława prowadzi działalność gospodarczą, która jest

opodatkowana wg zasad ogólnych. W styczniu 2022 r. jej przychody wyniosły 5.000 zł, a w lutym 13.000 zł. Koszty poniesione: w styczniu 4.000 zł, w lutym 6.000 zł. Opłacone w danym miesiącu składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zostały zaliczone kosztów uzyskania przychodów. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne Pani Czesławy wynosi:

- za styczeń – kwota 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale,
- za luty – 3.010 zł, gdyż dochód ustalony za styczeń jest niższy od tej kwoty (5.000 zł – 4.000 zł = 1.000 zł),
- za marzec – dochód za luty, tj. 7.000 zł ustalonemu w następujący sposób – przychody za styczeń i luty minus kosztów za te miesiące minus dochód za miesiąc poprzedni, czyli:
 $(5.000 \text{ zł} + 13.000 \text{ zł}) - (4.000 \text{ zł} + 6.000 \text{ zł}) - 1.000 \text{ zł} = 7.000 \text{ zł}$.
- **Roczna podstawa** wymiaru składki ustalana jest od dochodu rocznego uzyskiwanego z działalności gospodarczej ustalonego jako:
 - różnica między osiągniętymi przychodami, w rozumieniu ustawy o PIT, a
 - poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów, w rozumieniu ustawy o PIT,
 - pomniejszony o kwotę opłaconych w tym roku składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.
- **Roczna podstawa:**
 - ustalana jest za rok składkowy, który trwa od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego,
 - nie może być niższa od iloczynu liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu w danym roku i kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Przykład:

Pan Damian prowadzi działalność opodatkowaną w formie podatku liniowego od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. W tym okresie uzyskał dochody z działalności gospodarczej w wysokości 21.000 zł. Jego roczna podstawa wymiaru nie może być niższa od kwoty: 15.050 zł (iloczyn liczby miesięcy podlegania i minimalnego wynagrodzenia: 5×3.010 zł), a roczna składka nie może być niższa od kwoty: 1.354,50 zł ($9\% \times 15.050$ zł).

- Wysokość rocznej składki Pana Damiana obliczonej od dochodu rocznego: 1.029 zł ($4,9\% \times 21.000$ zł).
Dlatego też, jego roczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 15.050 zł, a roczna składka 1.354,50 zł.

WAŻNE! Ustalając roczny dochód nie uwzględnia się przychodów osiągniętych w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, jak też poniesionych w tym okresie kosztów uzyskania w rozumieniu ustawy o PIT.

Przykład:

Pani Eleonora prowadzi działalność opodatkowaną w formie zasad ogólnych od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. W m-cach wrzesień i październik jej działalność była zawieszona.

- Roczna podstawa wymiaru Pani Eleonory nie może być niższa od kwoty: 9.030 zł (iloczyn liczby miesięcy podlegania, bez IX i X 2022 r., i minimalnego wynagrodzenia: 3×3.010 zł), a roczna składka nie może być niższa od kwoty: 812,70 zł ($9\% \times 9.030$ zł).
- Do wyliczenia dochodu nie uwzględnia się ewentualnych przychodów i dochodów oraz kosztów za m-ce IX i X 2022 r.

ROZLICZANIE SKŁADKI ZDROWOTNEJ W DOKUMENTACH ZUS DRA/ZUS RCA

- Płatnik opodatkowany na zasadach ogólnych od rozliczeń za styczeń 2022 r. przesyła **co miesiąc dokumenty rozliczeniowe do ZUS w terminie do 20. dnia następnego miesiąca.**

- Dane do ustalenia miesięcznej podstawy wymiaru i składki na ubezpieczenie zdrowotne wykazywane są nowych blokach ZUS DRA / ZUS RCA.

W ZUS DRA jest to blok XI a w ZUS RCA III.E.

Dane te wykazywane są w ZUS DRA jeżeli przedsiębiorca rozlicza składki wyłącznie za siebie, a w ZUS RCA jeżeli przedsiębiorca rozlicza składki za siebie i za innych ubezpieczonych.

- Płatnik opodatkowany skalą podatkową wskazuje:
 - formę opodatkowania – zasady ogólne – podatek według skali (pole 01) oraz
 - kwotę dochodu uzyskanego w miesiącu bezpośrednio poprzedzającego miesiąc, za który dokonywane jest rozliczenie (pole 02)
 - kwotę podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (pole 03)
 - kwotę należnej skłaki (pole 04)
- Płatnik opodatkowany podatkiem liniowym wskazuje:
 - formę opodatkowania – zasady ogólne – podatek liniowy (pole 05) oraz
 - kwotę dochodu uzyskanego w miesiącu bezpośrednio poprzedzającego miesiąc, za który dokonywane jest rozliczenie (pole 06)
 - kwotę podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (pole 07)
 - kwotę należnej skłaki (pole 08).

- Dane z bloku XI wykazuje odpowiednio:
 - w bloku VI pole 02 – kwotę należnej składki
 - w bloku X pole 05 – kwotę podstawy wymiaru składki.

ZWROT SKŁADKI ZDROWOTNEJ

- Po obliczeniu rocznej podstawy wymiaru składek i ustaleniu, że składka zdrowotna została opłacona w kwocie wyższej niż składka obliczona od rocznej podstawy, płatnikowi przysługuje zwrot nadpłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne.
- Zwrot następuje na wniosek złożony wyłącznie w formie elektronicznej poprzez PUE ZUS, ☒o ile płatnik nie posiada zaległości na koncie.
- Płatnik może złożyć wniosek w terminie od 15 lutego do 31 maja danego roku (wnioski złożone po terminie nie będą rozpatrywane).

KOREKTA PODSTAWY I SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

- Korektę podstawy wymiaru składki i należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne płatnik opodatkowany na zasadach ogólnych może być do ZUS złożona najpóźniej **do 30 czerwca następnego roku**.
- Jeżeli po 30 czerwca ZUS stwierdzi, że należna składka na ubezpieczenie zdrowotne ustalona od rocznej podstawy wymiaru jest wyższa od sumy składek rozliczonych za poszczególne miesiące danego roku kalendarzowego, to powstałą różnicę ZUS przypisze do grudnia albo ostatniego miesiąca podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w danym roku kalendarzowym.